

Ing. Daniela Trnková
Vrchní ministerský rada
Ministerstvo pro místní
rozvoj ČR
Staroměstské náměstí 6
110 15 Praha 1

V Praze dne 12. prosince 2023

Stanovisko k návrhu směrnice

Vážení,

dovolujeme si reagovat na návrh úpravy směrnice EU, kterou jste nám zaslali k připomínkování. Po důkladném prostudování tohoto návrhu shledáváme několik značně problematických bodů. V našich připomínkách se chceme vyjádřit především ke dvěma bodům, které shledáváme za nejzávažnější. Úvodem musíme nicméně krátce shrnout aktuální situaci v odvětví cestovního ruchu resp. v oblasti podnikání cestovních kanceláří.

Cestovní kanceláře jsou již dnes nejvíce zákonně regulovaným odvětvím ekonomiky. Cestovní kanceláře jsou povinny mít (jako podmínku své existence) sjednáno pojištění záruky pro případ úpadku, a toto pojištění musí po celou dobu jejich podnikatelské činnosti krýt 100% prostředků, které jsou uhrazeny klienty. Takováto legislativní podmínka pro podnikání se nevyskytuje v žádném jiném odvětví ekonomiky. Neexistuje žádná povinnost pojištění pro případ úpadku například u developerů, stavebních firem, výrobců nábytku a kuchyní, dodavatelů fotovoltaiky a ostatních. Přitom princip fungování je stejný, tedy spotřebitelé platí těmto subjektům zálohy (v porovnání se zálohami za zájezdy v mnohdy diametrálně vyšší hodnotě), čekají na dodání v mnoha případech měsíce, a tyto subjekty nemají na rozdíl od cestovních kanceláří tyto prostředky povinně nijak pojištěny. Dokonce i pojištění bankovních vkladů má konkrétní limit výše pojištění (částku). Tedy cestovní kanceláře jsou aktuálně povinny být vždy pojištěny na 100% prostředků zaplacených klienty, toto pojištění lze nahradit jen bankovní zárukou. Nad rámec povinného pojištění (či eventuálně bankovní záruky) musí navíc cestovní kanceláře přispívat povinně do garančního fondu CK, který slouží ke krytí eventuálního nedostatečného pojištění. Takovýto rozsah záruk pro spotřebitele nemá obdoby v žádném jiném odvětví.

V této souvislosti považujeme další snahu o regulaci finančních toků mezi cestovními kancelářemi a jejich klienty za absurdní a odporující zásadám a logice volného trhu. Považujeme proto za nutné vyjádřit se ke dvěma konkrétním bodům návrhu směrnice EU.

1. Článek 5a – Platby

V tomto článku se navrhuje, aby cestovní kancelář mohla požadovat po klientech zálohu nepřesahující 25% celkové ceny zájezdu a aby mohla požadovat doplatek ceny zájezdu nejdříve 28 dní před zahájením zájezdu.

Tento návrh zcela ignoruje realitu obchodních vztahů mezi cestovními kancelářemi a jejich dodavateli (leteckými společnostmi, hotely, atd.) a paradoxně může (pokud by byl přijat) v konečném důsledku spotřebitele naopak poškodit. Toto platí pro značné množství segmentů podnikání cestovních kancelářů, tedy v mnohem větší míře, než by se mohlo na první pohled zdát.

Při organizování leteckých zájezdů využívají cestovní kanceláře ve stále větší míře IATA (linkové) letenky nakoupené prostřednictvím GDS systémů (Amadeus, Galileo a další). To znamená, že v momentě podpisu smlouvy o zájezdu s klientem během 1-2 dnů vystavují letenky z těchto GDS systémů a platba za ně probíhá okamžitě v plné výši prostřednictvím zúčtovacího systému BSP. Nutno konstatovat, že toto se týká opravdu mnoha segmentů cestovního ruchu – zájezdů poznávacích, zájezdů do exotických destinací, ale v poslední době i mnoha zájezdů do středomoří. V posledních letech například stěžejní letecký dopravce v ČR – společnost Smartwings – prodává stále větší objemy letenek cestovním kancelářím prostřednictvím těchto GDS systémů. U mnoha zájezdů představuje cena letenky cca 50% hodnoty zájezdu, zbývajících 50% tvoří ubytování, stravování a další služby. Z výše uvedeného jednoznačně vyplývá, že regulace záloh na úroveň 25% je v tomto případě nemožná. Nejedná se však jen o otázku letecké dopravy, ale v mnoha případech i o ubytovací služby. Hotely v současnosti zcela běžně podmiňují poskytnutí speciálních cen úhradou zálohy ve výši 50% při objednání (tedy v momentě podpisu smlouvy o zájezdu). Z výše uvedeného vyplývá, že problém regulace záloh se zdaleka netýká jen leteckých zájezdů, neboť požadavky na zálohové platby ve značné výši mají i hotely v lyžařských resortech apod. Pokud se jedná například o lyžařské zájezdy s vlastní dopravou a hotel požaduje při objednání 50% zálohu, jedná se tedy de-facto o 50% hodnoty zájezdu.

Výše uvedeným se snažíme demonstrovat, že eventuální regulace záloh představuje významný problém pro značnou část trhu cestovních kancelářů napříč segmenty. Pokud by opravdu byla regulace záloh zavedena, mohla by vést s velkou pravděpodobností k možným negativním dopadům na spotřebitele. Cestovní kanceláře by byly s ohledem na disproporci mezi zálohovými platbami klientů na straně jedné a nutnými platbami dodavatelům na straně druhé vystaveny extrémnímu tlaku na cashflow. V podstatě by tak

v konečném důsledku mohly mít některé cestovní kanceláře z těchto důvodů finanční problémy, které by mohly v některých případech vést i k jejich úpadku, a tedy poškození spotřebitele. Jsme si vědomi toho, že v návrhu úpravy směrnice EU v bodě 5a (Platby) je uvedena výjimka: tedy pokud zálohové platby cestovní kanceláře vůči dodavatelům vyžadují vyšší zálohu ze strany klienta, je to v těchto případech možné. Nicméně s ohledem na objem zájezdů, kterých se tato situace týká, považujeme řešit toto výjimkami za velmi neefektivní a bylo by tedy dle našeho názoru smysluplné od regulace záloh zcela upustit. V konečném efektu spotřebiteli nic pozitivního nepřinesou a mohou naopak ohrozit stabilitu trhu cestovních kanceláří. Úprava směrnice se snaží v oblasti regulace záloh klientů de-facto legislativně upravit něco, co již velmi dobře funguje díky tržním mechanismům. Již v současné době je výše záloh součástí marketingu cestovních kanceláří. Cestovní kanceláře se snaží i pomocí malé výše záloh od klientů (tam, kde je to s ohledem na platby dodavatelům možné) motivovat potencionální klienty. V kontextu velmi vysoce konkurenčního prostředí je to logické a i z tohoto důvodu je snaha o legislativní regulaci záloh nadbytečná.

2. Článek 22 – Refundace finančních prostředků dodavateli

Předmětný článek navrhuje úpravu, kdy by členské státy měly povinnost zajistit, aby (v případě kdy je cestovní kancelář povinná refundovat finance spotřebiteli) dodavatelé (letecké společnost, hotely atd.) měli povinnost vracet cestovním kancelářím finanční prostředky z těchto důvodů do 7 dnů. Zásadním problémem je v tomto případě skutečnost, že významná část dodavatelů služeb pro cestovní kanceláře (sídlicí v EU) sama v EU nesídlí a jakákoliv takováto regulace nebude právně vymahatelná.

Věříme, že naše připomínky k úpravě směrnice EU budou v rámci Vašich dalších jednání na půdě vrcholných orgánů EU komunikovány a diskutovány s maximální intenzitou. V případě potřeby jsme schopni naši argumentaci k výše uvedenému detailněji rozšířit.

S pozdravem,

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Zdeněk Kříž', written over a faint background watermark of a compass rose.

Zdeněk Kříž

Místopředseda ACK ČR

Předseda touroperátorské sekce ACK ČR